Il crim quasi perfet

Quist’istorgia tratta da Leonardo Notarbartolo, ün lumbardun da nom e da pom, ün cun scharm e stil chi nu douvra ingünas armas e desista da violenza, chi lavura be cun seis tscharvè – e cun üsaglias d’üna butia da material da construcziun. In sia patria vain il Talian nomnà «L’artista», l’artist, fundatur da la «Scuola di Torino» (Scoula da Türin). Per realisar sia plü gronda ouvra ha el elet Antwerpen sco lö d’acziun: la chapitala dals diamants.

Id es ils 14 favrer 2003, ün venderdi, cur cha Leonardo Notarbartolo iniziescha l’act criminal cun ün spray da chavels illa gialoffa da sia giacca. Daspö duos ons ha el ün büro aint il «World Diamond Center», ün edifizi discret da desch plans aint il quartier da diamants d’Antwerpen. Chi chi craja d’esser inchün i’l commerzi da diamants, sto esser rapreschantà quia. Be Notarbartolo, il marchadant suppuonü da Türin, nun ha fat gnanc’ün singul affar. El ha inspecziunà l’edifizi, cun agüd d’ün rispli electronic e d’üna minicamera vi dal culurin. Il persunal ha jent a quel Talian ourdvart gentil ed ingün nun es surprais, cur ch’el lascha, quel venderdi vers saira, darcheu üna jada drivir l’üsch da la stanza da tresor. Ad el tocca üna da quellas 189 chaschellas da banca.

L’«artist» squitta il lac da chavels sün ün sensur da chalur, sainza cha’ls guardians, chi til pudessan verer süls purtrets da video, s’inaccordschan d’alch. Quella substanza dess metter our d’funcziun il sensur. Chi sa, scha quist tric funcziuna? Quai as muossarà il prossem di, ils 15 favrer 2003, il di dals dis.

Aint il team da Leonardo Notarbartolo sun ils seguaints acturs: il «rai da las clavs» chi driva minch’üsch, il «scheni» per las chosas impussiblas, il «monster» per la lavur greiva e «Speedy», ün ami da scoula da l’«artist» sco seis agüdant. Els sun renomnats sco «Scuola di Torino», specialisada da rumper aint in lös quasi impussibels. Ed il quartier da diamants, chi s’extenda sur plüs blocs, cumpara sco fortezza chi vain survagliada d’ün’aigna staziun da pulizia, cun tecnica da sgürezza la plü moderna. I para bod impussibel d’eir be vulair entrar aint il «Diamond Center» la fin d’eivna.

Ma l’«artist» ha chattà il punct flaivel: l’access ad üna garascha chi nu vain survagliada d’üna camera. Ed els sun rivats da decodar il signal da func da l’indriz per drivir la porta da la garascha. Id es sonda saira, la porta as driva. Sainza problems plü gronds pon els entrar aint il piertan davant la stanza da tresor e quia cumainza l’aventüra. Ün detectur da glüm: Els til suoglian cun ün toc bindè da tachar nair. Ün sensur da movimaints: Quel suoglian els cun üna trocla da stiropor chi’d es fixada vi d’üna pütta da telescop. Ün detectur da chalur: Els til mettan our d’funcziun cun vaselina.

Uossa pon els s’avicinar a l’üsch da la stanza da tresor, atschal cun ün pais da trais tonnas ed üna grossezza da sesanta centimers. Per drivir quel as douvra üna clav fich speciala. Notarbartolo ha scuvert cha la guardgia es gnüda cumadaivla: Ella depuona quella clav in üna stanza cun roba da pulir, güst daspera. Sgürà es l’üsch supplementarmaing cun duos plattas da metal chi sun colliadas tras ün chomp magnetic. Vegnan las plattas separadas, s’annunzcha l’alarm. Els allontaneschan las plattas in üna jada. L’üsch es a la fin finala eir amo sgürà cun ün code da cifras cun tschient milliuns cumbinaziuns pussiblas. Notarbartolo nu tradirà mai, co ch’el ha erui il code. Probabelmaing vaiva el installà üna minicamera sur l’üsch per spiunar oura uschè a la guardgia.

Els aintran aint illa stanza da tresor. La gronda dumonda es: Tegna il lac da chavels in frain il sensur da chalur, avant ch’els deactivaran quel e drizzaran aint üna lingia da sviamaint? I funcziuna. Las chaschellas da banca aint illa stanza da tresor sun natüralmaing sgüradas cun ün code da cifras. Ma la banda ha fabrichà ün apparat cun duos chommas chi vain miss sün la chaschella da banca e chi funcziuna sco üna sort tiracucuns. Quel vain stort aint illa serra e sigliainta quella. In tschinch uras sfrachan els uschè 109 chaschellas da banca.

Dumengia, ils 16 favrer. Il team da lumbarduns sortischa intant sia praja aint ill’abitaziun da Notarbartolo: diamants, barras d’or, uras e clinöz illa valur da var tschient milliuns euros. Lura as mettan els in viadi in plüs autos vers l’Italia.

Ils 17 favrer, a las 7.00. Ün guardian vezza il caos aint illa stanza da tresor. Üna facultà immensa repartida pel fuond intuorn, ils laders nu vaivan gnanca pudü tour tuot cun els. Che ch’els vaivan però tut cun els: ils bindels da video culs purtrets da las cameras da survaglianza chi vaivan registrà tuot. Sco chi paraiva il crim perfet.

Güst dürant sia plü gronda acziun fa la «Scoula da Türin» però ün sbagl da principiants. Cur cha la banda es in viadi vers il süd la not süls 17 favrer, cumainza Speedy ad iperventilar. Notarbartolo savaiva cha seis ami da scoula vaiva la tendenza da surgnir attachas da panica, ma el vulaiva ch’el füss eir da la partida. Ed uossa quai. Ils blers sachs cul s-chart aint illa valischera. Speedy as voul deliberar subit dad els. Notarbartolo sta salda sül vial da pannas per til quietar. Speedy banduna l’auto e bütta ils sachs d’immundizchas sur la saiv directiva oura e giò per üna scarpada. Insè vulaiva la banda arder las immundizchas, ma quai nu va uossa plü. Notarbartolo cuntinuescha il viadi e spera: Quellas schmaladidas immundizchas nu chattarà bain ingün.

Tschella daman fa il possessur dal terrain sia runda ed as grittainta darcheu üna jada schnuaivelmaing dal s-chart cha automobilists s-chargian adüna darcheu pro el. Quista jada pendan bindels da video sco decoraziun da Nadal sün seis bös-chs. Our dals sachs d’immundizchas schloppats sun implü svoladas quittanzas chi derivan evidaintamaing d’Antwerpen. El alarmescha subit la pulizia. Lura va tuot fich svelt: Aint illas immundizchas as rechattan tants indizis cha’l cas es tant sco scholt.

Leonardo Notarbartolo nu suppuona nöglia da quai. Tschinch dis davo il coup, ils 20 favrer, tuorna el ad Antwerpen e s’infuorma tuot preoccupà, scha eir sia chaschella da banca saja gnüda sfrachada. Ingün nu til dess suspettar. La pulizia nu po bod na crajer, che furtüna ch’ella ha. Ella dumonda al Talian per sia adressa privata ch’ella nun ha amo pudü eruir fin uossa. Davo til arresta la pulizia.

Notarbartolo es gnü sentenzià l’on 2005 a desch ons praschun. Fin hoz nu’s saja, che chi’d es capità cun la praja. Fin uossa nun esa neir cler, scha inchün oter es stat respunsabel per l’invöl dals diamants.

(tenor Oliver Meiler/Josef Kelnberger, baz, ils 21 favrer 2023)